

Försäkringskassan har felaktigt underlåtit att verkställa en länsrättsdom i avvaktan på avgörande från kammarrätten och Regeringsrätten

Anmälan

I en anmälan till JO klagade AA, genom sitt ombud BB, på Försäkringskassans handläggning av hans fars, CC:s, ärende om assistansersättning. Till anmälan bifogades ett stort antal bilagor, bl.a. ett flertal handlingar ur Försäkringskassans akt.

Utredning

Av de handlingar som bifogades till anmälan framgick bl.a. följande. Den 3 juni 2003 avslog Försäkringskassan CC:s ansökan om assistansersättning. Genom dom den 23 november 2004 biföll Länsrätten i Södermanlands län CC:s överklagande och förklarade honom berättigad till assistansersättning. Sedan kassan överklagat länsrättens dom gjorde Kammarrätten i Stockholm, i dom den 29 september 2005, samma bedömning som länsrätten. Försäkringskassan överklagade kammarrättens dom till Regeringsrätten, som den 8 mars 2007 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Den 18 september 2007 beviljade Försäkringskassan CC assistansersättning fr.o.m. september 2002. Länsrättens dom syntes alltså ha blivit verkställd först den 8 september 2007. Försäkringskassan anmodades att mot bakgrund av detta yttra sig över frågan om verkställighet.

I sitt remissvar anförde Försäkringskassan, genom tf områdeschefen DD, följande.

— — —

Beskrivning

Som effekt av beslutet i Regeringsrätten att inte meddela prövningstillstånd stod länsrättens dom fast vilket betydde att CC var berättigad till assistansersättning men domen angav inte med hur många timmar. Försäkringskassan inledde den 6 juli 2007 en utredning och färdigställde en föredragningspromemoria med förslag till beslut inför sammanträde med socialförsäkringsnämnden (SFN) den 18 september 2007. Den 26 juli kommunicerades ombudet BB föredragningspromemorian med bilagor. Ombudet inställde sig på sammanträdet och lämnade kompletterande handlingar varvid ärendet återremitterades för att utreda vilka beslut som Katrineholms kommun tagit angående LSS-timmar efter september 2003. Den 21 september 2007 inkom från Katrineholms kommun beslut från den 28 april 2005. Nytt beslutsförslag kommunicerades ombudet den 25 september 2007 samtidigt som

ärendet bokades för sammanträde med SFN den 16 oktober 2007. Ombudet begärde på nytt inställelse till sammanträdet och framförde då ytterligare synpunkter samt lämnade nytt material vilket nämnden tog del av innan beslut fattades. Beslut expedierades till ombudet den 18 oktober 2007.

Bedömning

Målsatt handläggningstid för assistansersättningsärenden är att 75 % av ärendena ska ha en handläggningstid inom 120 dagar. Nu i efterhand kan Försäkringskassan inte finna någon annan orsak till dröjsmålet med att initiera utredningen först i juli 2007 än att ärendet inte prioriterats av Försäkringskassan och för detta kan vi kritiseras. Handläggningstiden efter att utredning påbörjats har dessutom påverkats av utredningstekniska orsaker. Med hänsyn till att det dröjde lång tid innan ärendet initierades efter Regeringsrättens beslut borde ärendet ha hanterats med förtur.

AA yttrade sig över remissvaret.

I ett beslut den 10 februari 2009 anförde *JO Nordenfelt* följande.

Bedömning

Enligt 17 § lagen (1993:389) om assistansersättning jämförd med 20 kap. 13 § tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska domstols beslut gälla omedelbart, om inte annat har föreskrivits i beslutet eller bestäms av den domstol som har att pröva beslutet.

Att ett beslut gäller omedelbart innebär inte endast att det är verkställbart, utan också att det ska verkställas så snart som möjligt. Ett visst dröjsmål med verkställigheten kan dock godtas i väntan på beslut i inhibitionsfrågan om Försäkringskassan i samband med ett överklagande har framställt ett yrkande härom (se bl.a. Försäkringskassans vägledning 2001:7 s. 36 samt JO 1996/97 s. 334 och JO:s beslut den 27 januari 1999 i ärende dnr 1279-1997). Detta förutsätter emellertid att inhibitionsyrkandet väcks snarast; i annat fall ska domen verkställas. Regelsystemet ger således inte utrymme för Försäkringskassan att skjuta upp verkställigheten annat än en kortare tid med hänvisning till ett eventuellt framtida överklagande och inhibitionsyrkande.

Av utredningen framgår att länsrätten genom dom den 23 november 2004 fann CC berättigad till assistansersättning. Efter att ha fått del av länsrättens dom skulle Försäkringskassan, i enlighet med det jag har anfört ovan, omedelbart ha påbörjat verkställigheten och utrett ersättningens omfattning. Försäkringskassan har emellertid underlåtit att handlägga ärendet i avvaktan på såväl kammarrättens som Regeringsrättens avgöranden. Redan detta är mycket allvarligt. Därtill har Försäkringskassan dröjt med verkställigheten i ytterligare ett drygt halvår efter Regeringsrättens beslut. Något godtagbart skäl till detta har inte anförts. Tvärtom tyder Försäkringskassans remissvar på avsaknad av grundläggande kunskap om ovan nämnda regler. Även detta är ytterst anmärkningsvärt.

— — —

Ärendet avslutas med en erinran om den mycket allvarliga kritik som jag har uttalat ovan.